

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Τίτλος Διδακτικού Σεναρίου: Σπίτι μου – σπιτάκι μου

Βαθμίδα Εκπαίδευσης: Δημοτικό

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΔΙΑΓΛΩΣΣΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ, ΟΠΩΣ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΠΣ-ΞΥ

Δημιουργός σεναρίου: Δρ Δημήτριος Ζέππος

Στοχευμένο κοινό:

Μαθητές ΣΤ' τάξης Δημοτικού, επίπεδο γλωσσομάθειας A1 (αρχάριοι), καλό κίνητρο μάθησης της γλώσσας. Προηγούμενη εμπειρία μάθησης Γαλλικής γλώσσας: ελάχιστη (A1-). Ομοιογενής μαθητική ομάδα με καλή γνώση μητρικής γλώσσας, μέτρια κοινωνική διάδραση, τυπικά προσωπικά ενδιαφέροντα και τυπική για την ηλικία τους γνώση χειρισμού εργαλείων ΤΠΕ.

Γλώσσα: Γαλλικά

Επίπεδο γλωσσομάθειας (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΥ): A1

Περιγραφή επικοινωνιακού σκοπού:

Οι μαθητές μετά την ολοκλήρωση της διδακτικής παρέμβασης θα είναι σε θέση να περιγράφουν με προφορικό και γραπτό λόγο στη γαλλική γλώσσα το δωμάτιό τους και κατά επέκταση έναν χώρο διαμονής, γνώριμο σε αυτούς και τους οικείους τους.

Θεματικό πεδίο: Κατοικία και περιβάλλον

Θεματική εστίαση:

Η διδακτική παρέμβαση εστιάζει στην ανάπτυξη βασικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων πρόσληψης και παραγωγής γραπτού λόγου καθώς και δεξιοτήτων ανάγνωσης (γλωσσικός γραμματισμός), στο πλαίσιο της εκμάθησης της Γαλλικής ως ξένης γλώσσας σε πολύ πρώιμο στάδιο. Η εστίαση γίνεται σε θέματα κατοικίας, όπου η περιγραφή του οικείου χώρου διαμονής (δωμάτιο ή κατοικία) αποτελεί καθημερινή επικοινωνιακή ανάγκη σε περίπτωση αλληλεπίδρασης με αλλόφωνο συνομήλικο.

Επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΥ):

- ☐ Να κατανοούν που αναφέρεται ένα σύντομο, πολύ απλά δομημένο πληροφοριακό ή περιγραφικό κείμενο αυθεντικού λόγου (ανακοίνωσης, πινακίδας, καταλόγου, αφίσας, σημειώματος, ηλεκτρονικής επιστολής) το οποίο αναφέρεται σε τυπικές καταστάσεις ή ανάγκες της καθημερινής ζωής. (A1-1)
- ☐ Να συντάσσουν απλές προτάσεις δίνοντας πληροφορίες για τον εαυτό τους, την οικογένειά τους, τους φίλους ή γνωστούς τους ή το άμεσο περιβάλλον τους, (π.χ. πού μένουν, τί τους περιβάλλει, με τί ασχολούνται, κ.λπ.) ή να συμπληρώνουν (π.χ. σε έντυπο ξενοδοχείου ή έντυπο για αγορά κάποιου προϊόντος, σε αίτηση, κ.λπ.) τα προσωπικά τους στοιχεία, όπως όνομα, ηλικία, ημερομηνία γέννησης, εθνικότητα, διεύθυνση κ.ο.κ. (A1-11)

Γλωσσικά μέσα

Γραμματική:

- ☐ Βασικά ομαλά ρήματα
- ☐ Επίθετο + ουσιαστικό Ονοματικοί προσδιορισμοί
- ☐ Ερωτηματικές προτάσεις Ερωτηματικές λέξεις (πού, πότε, τι, ποιος, πώς, γιατί, πόσο)

Λεξιλόγιο:

- ☐ σπίτι, διαμέρισμα, κατοικία, δωμάτιο, πόρτα, παράθυρο, ανελκυστήρας, κουζίνα, μπάνιο, τουαλέτα, κήπος, μικρό, μεγάλο, καινούριο, παλιό
- ☐ τραπέζι, καρέκλα, κρεβάτι νερό, ρεύμα, θέρμανση, κουζίνα, ψυγείο, τηλεόραση, υπολογιστής, συσκευές αναπαραγωγής (CD player, DVD player)

Γραμματισμοί:

- ☐ γλωσσικός γραμματισμός (πολυγλωσσική παρέμβαση)
- ☐ κοινωνικός γραμματισμός

B. ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Διάρκεια σεναρίου:

4 διδακτικές ώρες

Τρόπος εργασίας των μαθητών:

ατομική εργασία στην τάξη, ατομική εργασία στο σπίτι, συνεργατική μάθηση, εργασία σε ζεύγη, συνεργασία με το σύνολο της τάξης

Προβλεπόμενο υποστηρικτικό υλικό (διδακτικό υλικό, πηγές):

παραδοσιακά εποπτικά μέσα (τετράδια, στυλό, φωτογραφίες από περιοδικά κλπ.), διαδραστικός πίνακας ή ταμπλέτες

Σχόλια-παρατηρήσεις:

Το Σενάριο Μαθήματος επικεντρώνεται στην περιγραφή οικείου χώρου διαβίωσης, ώστε να δοθεί το έναυσμα για προφορική και γραπτή περιγραφή του στη γλώσσα στόχου. Για το σκοπό αυτό αξιοποιούνται τεχνικές πρόσληψης γραπτού λόγου, όπου έμμεσα ασκείται η χρήση λεξιλογίου ενώ παρουσιάζεται η χρήση συγκεκριμένου γραμματικού φαινομένου.

Η διαδικασία αξιολόγησης του συνόλου της παρέμβασης στηρίζεται στην αυτοαξιολόγηση των μαθητών, αφού η πρόοδός τους στο ένα βήμα εξασφαλίζει τη συνέχιση της διδακτικής πορείας με το επόμενο βήμα. Ως εκ τούτου δεν παρατίθενται Φύλλα Αξιολόγησης ή άλλες διαδικασίες δοκιμασιών.

Προτεινόμενο Κειμενικό Είδος (σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ):

- ☐ Αλληλογραφία οικογενειακή ή φιλική, με γραφικό χαρακτήρα που μπορεί να διαβαστεί εύκολα (ΚΓ, ΠΓ)

Γ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Γνωστική διεργασία: *[Βιώνοντας το γνωστό]*

- **Βήμα 1ο:** Οι μαθητές αρχικά καλούνται να αναστοχαστούν για το είδος της κατοικίας που παρουσιάζεται στο Φύλλο Εργασίας 1.
- Σκοπός της ατομικής εργασίας, η οποία στη συνέχεια μετατρέπεται σε εργασία στο σύνολο της τάξης, είναι να αναγνωρίζουν τα είδη κατοικιών και πως υπάρχουν διαφορές μεταξύ των ειδών αυτών.
- **Βήμα 2ο:** Αφού οι μαθητές παρατηρήσουν τις εικόνες και καταγράψουν τις απόψεις τους σχετικά με αυτές (μεγάλο σπίτι, μοντέρνο σπίτι, σπίτι με κήπο κ.ο.κ.), καλούνται να συγκρίνουν τις σημειώσεις τους με αυτές των συμμαθητών τους. Σκοπός είναι να αποκτήσουν μία κοινή θεματική εστίαση και να ανταλλάξουν απόψεις (κοινωνικός γραμματισμός).

Γνωστική διεργασία: *[Βιώνοντας το νέο]*

- **Βήμα 1ο:** Το Φύλλο Εργασίας 2 καλεί τους μαθητές να παρατηρήσουν τις εικόνες Α, Β και Γ και να ανακαλύψουν, κατά πόσο υπάρχουν τα αντικείμενα που αναφέρονται στον πίνακα, στις απεικονιζόμενες κατοικίες.
- Σκοπός είναι οι μαθητές να εισαχθούν αργά στην αναγνώριση διεθνών όρων, ενώ παράλληλα πραγματοποιείται μία πρώτη αυτοαξιολόγηση της ικανότητας αξιοποίησης του παθητικού λεξιλογίου, τόσο στη γλώσσα στόχο όσο και με τη βοήθεια των διεθνών όρων (πολλαπλογλωσσία – γλωσσικός γραμματισμός).
- **Βήμα 2ο:** Η σύγκριση των αποτελεσμάτων του ερωτηματολογίου επιτρέπει την επέκταση του λεξιλογίου παράλληλα με την ενίσχυση του κοινωνικού γραμματισμού, αφού η συνεργασία με τους συμμαθητές επιτρέπει την ανταλλαγή απόψεων και την επέκταση του λεξιλογίου που δηλώνει ενεργητική ή παθητική διάθεση.
- **Βήμα 3ο:** Επεκτείνοντας το λεξιλόγιο με νέα στοιχεία, το Φύλλο Εργασίας #3 προσφέρει τη δυνατότητα δημιουργίας γλωσσαρίου. Ο βηματισμός αυτός εισάγει στην επόμενη νοητική διεργασία της «εννοιολόγησης με ορολογία».

Γνωστική διεργασία: *[Εννοιολογώντας με ορολογία]*

- **Βήμα 1ο:** Η αξιοποίηση του γλωσσαρίου που δημιουργήθηκε από τους μαθητές και η επέκτασή του με τα γλωσσάρια του Φύλλου Εργασίας 4 ενισχύει την εννοιολόγηση με ορολογία, αφού τα γλωσσάρια εστιάζουν στο εξειδικευμένο λεξιλόγιο της θεματικής εστίασης.
- **Βήμα 2ο:** Ο χαρακτηρισμός των επιμέρους τμημάτων της οικίας αποτελεί λεξιλογική εργασία εννοιολόγησης, ενώ η απόδοση των αντικειμένων στον φυσικό τους χώρο υποστηρίζει την ταξινόμηση και κατηγοριοποίηση των σχετικών ορολογιών.
- **Βήμα 3ο:** Η χρήση λεξικού ή / και διαδικτύου υποστηρίζει τον πολυγραμματισμό των μαθητών (ψηφιακός ή αναγνωστικός – γλωσσικός), ενώ απευθύνεται σε διάφορους τύπους νοημοσύνης, ικανοποιώντας με τον τρόπο αυτό μεγάλο εύρος μαθησιακών τύπων.

Γνωστική διεργασία: *[Εννοιολογώντας με θεωρία]*

- **Βήμα 1ο:** Οι μαθητές καλούνται στο επόμενο βήμα να μελετήσουν ένα κείμενο περιγραφής δωματίου (Φύλλο Εργασίας 5). Η ανάγνωση του κειμένου στηρίζει την εμπέδωση του λεξιλογίου, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει την ανάπτυξη εμπειρίας στη χρήση του ζητούμενου γραμματικού φαινομένου.

- **Βήμα 2ο:** Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν έναν πίνακα εννοιολόγησης, όπου πρέπει να καταγράψουν τα επιρρήματα που χρησιμοποιούνται με κάθε ουσιαστικό.
- **Βήμα 3ο:** Οι μαθητές καλούνται στη συνέχεια να συμπληρώσουν τα κενά τους με τη βοήθεια των συμμαθητών τους (κοινωνικός γραμματισμός), ενώ παράλληλα ελέγχουν (διαδικασία αυτοαξιολόγησης) την παραγωγή τους και τη συγκρίνουν με εκείνη των συμμαθητών τους.

Γνωστική διεργασία: [Αναλύω με κριτικό τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Στο βήμα αυτό, οι μαθητές καλούνται στο Φύλλο Εργασίας 6 να συγκροτήσουν εμπειρικό κανόνα σχετικά με τη θέση και την κατάληξη των επιθέτων στα Γαλλικά. Ο πίνακας που παρατίθεται προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να παρατηρήσουν και να ερμηνεύσουν τη χρήση των επιθέτων σε σύγκριση με αυτή των επιθέτων του προηγούμενου κειμένου. Για το σκοπό αυτό τους δίδονται σχετικά παραδείγματα και οδηγία εργασίας.
- **Βήμα 2ο:** Οι μαθητές καλούνται να δημιουργήσουν ένα δικό τους μοντέλο χρήσης των επιρρημάτων, βασιζόμενο στις παρατηρήσεις τους στα παραδείγματα. Σκοπός είναι να δημιουργηθεί ένας εμπειρικός κανόνας για τη χρήση και το σχηματισμό των επιθέτων. Ο / Η εκπαιδευτικός ενδέχεται στο σημείο αυτό να χρειαστεί να λειτουργήσει επεξηγηματικά, υποστηρικτικά αλλά και διδακτικά με ευθεία διδασκαλία του αντικειμένου.

Γνωστική διεργασία: [Αναλύω με λειτουργικό τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Στο δεύτερο μέρος του Φύλλου Εργασίας 6 οι μαθητές καλούνται να διατυπώσουν τον εμπειρικό τους κανόνα, αφού πρώτα συνεργαστούν με τους συμμαθητές τους και ανταλλάξουν τις απόψεις και παρατηρήσεις τους.
- **Βήμα 2ο:** Η συγγραφή του εμπειρικού κανόνα στηρίζει την ανάλυση του φαινομένου και τον κριτικό αναστοχασμό των μαθητών, αφού οι παραγωγές των μαθητών της τάξης θα παρουσιαστούν στο σύνολο και ενδέχεται να προκύψει συζήτηση μεταξύ των μαθητών για την ορθότητα ή τη συμπλήρωση των κανόνων.

Γνωστική διεργασία: [Εφαρμόζω με κατάλληλο τρόπο]

- **Βήμα 1ο:** Το πρώτο μέρος του Φύλλου Εργασίας 7 προετοιμάζει τους μαθητές για την κατάλληλη εφαρμογή του νεοαποκτηθέντος γνωστικού υλικού μέσα από την παραγωγή γραπτού λόγου.
- Για το σκοπό αυτό οι μαθητές καλούνται να συντάξουν ένα γλωσσάρι – πίνακα λεξιλογίου, όπου θα συγκεντρώσουν λέξεις σχετικές με την περιγραφή του εξοπλισμού και της επίπλωσης του δωματίου τους. Με τον τρόπο αυτό οι μαθητές εμπεδώνουν το λεξιλόγιο, ενώ και η γραμματική εστίαση προετοιμάζεται με τον εντοπισμό των σχετικών αναγκών επιρρημάτων.
- **Βήμα 2ο:** Στο δεύτερο μέρος του Φύλλου Εργασίας 7 οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν πλέον το νέο λεξιλόγιο και τη γραμματική δομή, παράγοντας γραπτό λόγο. Σκοπός είναι οι μαθητές να εξοικειωθούν με τη γραφή ελεύθερου κειμένου, στηριζόμενοι σε απλό ερέθισμα προερχόμενο από το προηγούμενο κείμενο του Φύλλου Εργασίας 5.
- **Βήμα 3ο:** Η αξιολόγηση του παραγμένου κειμένου μπορεί να γίνει είτε από τον / την εκπαιδευτικό με τον παραδοσιακό τρόπο της απόδοσης ποσοτικοποιημένης αξιολόγησης, ή να πραγματοποιηθεί με τη μορφή εναλλακτικών αξιολογικών σχημάτων, όπως παρουσιάσεις, αναγνώσεις, αναρτήσεις κλπ. Η επιλογή του προσφορότερου τρόπου αξιολόγησης στηρίζεται στις εκάστοτε συνθήκες διδασκαλίας και αποτελεί επιλογή του / της εκπαιδευτικού, ενδεχομένως με τη συνεργασία και συναπόφαση των μαθητών.

Γνωστική διεργασία: [Εφαρμόζω με δημιουργικό τρόπο]

- ☐ **Βήμα 1ο:** Οι μαθητές καλούνται στο Φύλλο Εργασίας 8 να δημιουργήσουν μία αφίσα με τις περιγραφές των δωματίων των συμμαθητών τους, όπως τις διηγούνται οι ίδιοι οι συμμαθητές τους.
- ☐ Ο βηματισμός αυτός αποτελεί την ολοκλήρωση της διδακτικής ενότητας και στοχεύει στην ελεύθερη δημιουργία ερωτημάτων, τη συλλογή των απαντήσεων και την επεξεργασία τους σε μορφή παρουσιάσιμης αφίσας.
- ☐ Το σύνολο του βηματισμού μπορεί να πραγματοποιηθεί σε περισσότερες της μίας ώρες διδασκαλίας, αφού η δημιουργία των ερωτημάτων, η συγκέντρωση των πληροφοριών και η επεξεργασία τους για τη δημιουργία της αφίσας απαιτούν χρόνο που αναλογεί στις ιδιάζουσες διδακτικές περιστάσεις της τάξης.

Φύλλο Ανατροφοδοτικής Αξιολόγησης σύμφωνα με τους τύπους „πολλαπλής νοημοσύνης“ του Gardner¹

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Θα προτιμούσα αυτό το μάθημα		
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Τι νομίζεις ότι έμαθες από αυτό το μάθημα; Λεξιλόγιο Γραμματική: ρήματα, σύνταξη προτάσεων, ... Να επικοινωνείς Να καταλαβαίνεις περισσότερο Άλλο Γλωσσική νοημοσύνη	Ναι ☺	Όχι ☹
Τι άλλο είμαι ικανός/ ή να κάνω; Διαπροσωπική νοημοσύνη	----- -	-----
Με δυσκόλεψε η γραπτή ή προφορική παραγωγή λόγου; Γλωσσική / λογικομαθηματική νοημοσύνη	Γραπτή Προφορική	Γραπτή Προφορική
Οι εικόνες με βοήθησαν στην κατανόηση του θέματος σε αυτό το μάθημα; Χωροταξική νοημοσύνη / μουσική-ρυθμική νοημοσύνη	Ναι ☺	Όχι ☹
Μου άρεσαν οι αναφορές στις εικόνες σε αυτό το μάθημα; Οπτική / χωροταξική νοημοσύνη		
Οι εικονογραφήσεις με έκαναν να αναζητήσω περισσότερες πληροφορίες; Νατουραλιστική νοημοσύνη		
Νιώθω καλύτερα όταν δουλεύουμε σε ομάδες, μου αρέσει να συνεργάζομαι. Διαπροσωπική νοημοσύνη		
Μου άρεσε η προσωπική παρουσίαση, μου αρέσει να εκφράζομαι με το σώμα μου. Κινησθητική νοημοσύνη		

¹ H., Gardner, H. (1993). *Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York, NY: BasicBooks. (Λήδα Μαυρίδου)

